

Ferm chantun – satiglia regiun – fermas vischnancas

Viva debatta davart la refurma territoriala en il cussegl grond

DA MARTIN CABALZAR

■ **La refurma territoriala duai reglar principalmain l'attribuziun da las vischnancas a las 11 regiuns, la concepziun organisatorica da las regiuns sco er numerusas adattaziuns furmalas. L'entrada en materia n'è betg stada dispitaivla.** Sco quai che il parsura da la cumissiun predeliberanta per stadi e strategia *Bruno Claus* (pld Cuir) ha menziunà han votantas e votants dal Grischun acceptà ils 13 da zercladur 2012 la revisiun parziala da la constituiun chantunala e quai cleramain cun 31 788 cunter 9410 vuschs. A partir dal'onn 2015 duai il chantun Grischun pia avair 11 regiuns sco purtadras d'incumbensas e quellas duain remplazzar ils 11 districts, las 14 corporaziuns regionalas ed ils 39 circuls actuals.

Incumbensas regionalas

Tenor la proposta da la regenza e sustegnida unanimamain da la cumissiun da stadi e strategia fixeschan da princip las vischnancas tge incumbensas che ston vegnir ademplidas sin plaun regiunal. En singuls secturs po dentant er il dretg chantunal prevair tge incumbensas che ston vegnir sin plaun regiunal. Ils statuts da las regiuns ston prevair tge incumbensas communalas che pon vegnir ademplidas da la regiun. «Cun la concepziun skizzada dal cussegl grond per la refurma dal territori na sa cumportassi betg sch'ina vischnanca pudess vegnir sfurzada d'in'otra vischnanca da delegar incumbensas. I stoppia esser reservà la libra decisiun d'ina vischnanca, sch'ella vul ademplir sezza in'incumbensa communal u sch'ella preferescha la collavuraziun intercomunala, da la quala era la regiun fetschia part, ha declerà il president Bruno Claus.

Las regiuns na duain betg esser in terz plan statal sco tal, mabain in instrument ch'ademplescha incumbensas en moda

Deputà Bruno Claus e cussegliera guvernativa Barbara Janom Steiner èn s'engaschads ferm per la refurma territoriala. FOTO Y. BÜRKL

efficazia, cunzunt per las vischnancas. El las duain gidar ad ademplir incumbensas surcommunalas, senza dentant cuntrafar a la finamira che parta a lunga vista da main che 50 vischnancas, accentuescha cussegliera guvernativa *Barbara Janom Steiner*. La proposta da la regenza preveda ina conferenra dals presidents communalas sco plattafurma da decisiun. Els presidents communalas duain far part ex officio da questa conferenza. Or dal ravugl da la conferenza duai vegnir nominada ina cumissiun regiunala. Manada vegn la regiun da princip da la conferenza dals presidents communalas. Actualmain disponan singulas regiuns da parlaments e suprastanzas regionalas elegi-

das dal pievel (Surselva) u da radunanzas da delegads.

Attribuziun da las vischnancas a las regiuns

Sco punct da partenza per l'attribuziun da las vischnancas a las regiuns serva la repartiziun als districts actuals. Mo en paucas pari raschunavel da far adattaziuns, ha ditg Bruno Claus. Quai sin basa da la ponderaziun che fusiuns imaginablas da vischnancas stuessan vegnir fatgas entaifer la medema regiun e che spazis funcziunals na duessan sche pussaivel betg vegnir separads. En quest senn è per exempel Mut vegnì attribui a la Regiun Viamala e betg a la Regiun Alvra, Haldenstein a la Regiun

Plessur e betg a la Regiun Landquart. Las vischnancas da Trin e Flem èn vegnidas attribuidas a la Regiun dal Plaun. La decisiun definitiva da Flem n'è anc betg prida. Val Stussavgia ha dentant decidì da restar tar la Regiun Surselva. Deputà Bruno Claus è da l'avis che tants pensums sco pussaivel duain vegnir schliads sin plaun communal. El pledescha per in ferm chantun, fermas vischnancas ed ina simpla e graschla structura regiunala. Il mesadi da la regenza saja la realisaziun consequenta da l'incumbensa dal cussegl grond.

Viva debatta

Tenor deputà *Alessandro Della Vedova*

(pcd Puschlav) èn las incumbensas differentas da regiun tar regiun. Perquai n'èsi betg pussaivel da decretar per tut las regiuns las medemas incumbensas. *Gian Michel* (pbd Schons) appellescha a la solidaritad tranter las vischnancas entaifer ina regiun. Deputada *Margrit Darms* (pcd Foppa) renda attent a la heterogenitad da las regiuns e consequentamain na sappian las structuras regionalas betg vegnir unifitgadas. Ella renfatscha a la regenza da betg avair prendì serius ils resultats da la consultaziun. Per che la regiun daventia efficienta stoppian las vischnancas tgirar bain la regiun, ha accentuà *Hans Geisseler* (pcd Tschintg vitgs). Per *Daniel Buchli* (pbd Stussavgia) è la refurma ina buna basa per structuras efficientas en las vischnancas. La regiun na dastgia betg sviluppà in'atgna dinamica sin donn e cust da las vischnancas, avertescha *Jon Domenic Parolini* (pbd Suot Tasna). Per *Peter Peyer* (ps Trin) èn 11 regiuns memia bler. L'exempel d'Engiadina'Autà mussia che parlaments promovian la pluralitad d'opiniuns. A *Jürg Kappeler* (verd-liberal Cuir) effectuescha la proposta nagin culp d'adrenalin. Las regiuns na sajan betg identicas cun las aglomeraziuns ed uschia pauc efficientas. *Ernst Sax* (pcd Rueun) crititgescha che las resalvas da las regiuns na sajan betg vegnidas resguardas commensuradamain en la proposta da la regenza. El na defenda betg a tut pretsch la creaziun da parlaments regionalas, las conferenzas da presidents possian esser ina via cunvegna. Fitg critics vers la proposta èn *Ludwig Caluori* (pcd Belfort), *Silvia Casutt* (pcd Foppa) e *Robert Heinz* (pbd Avras). L'idea da reglar la collavuraziun tranter las vischnancas e la regiun cun cunvegna da prestaziun saja cumplitgada. Sustegn chatta la proposta principalmain dad *Agnes Brandenburger* (pps Tschintg Vitgs), *Susanne Krättli* (pld Maivilla) e *Claudia Troncana* (pld Engiadina'Autà).